

A: miljø

Aktører: Der er behov for en ny jordreform

DEBAT

12. december 2017 kl. 15:10 | 0 kommentarer

En ny jordreform er tvungende nødvendig. Blandt andet kan en aftale om jordfordeling skabe mere sammenhængende landbrugsbedrifter med færre miljø- og trafikproblemer. [Foto: /ritzau/Lærke Posselt/]

DEBAT: Danmark har hårdt brug for en ny jordreform, som bør blive til i et samarbejde mellem stat, regioner og kommuner, borgere, embedsværk og fageksperter. Kun sådan kan vi finde de bedste lokale løsninger for alle, der er involveret.

Af Gy Larsen, Søren Gram, Lise Bitsch, Helga Grønnegaard, Torben Juulsager, Karsten Willeberg-Nielsen, Marianne Fisker, Bettina Brøndum Andersen, Jammerbugt Kommune

Henholdsvis senior projektledere, Fonden Teknologirådet, sekretariatsleder, Collective Impact – det åbne land som dobbelt ressource, formand, Den danske Landinspektørforening, landinspektør, afdelingschef for areal og rettigheder, Mølbak Landinspektører A/S, projektleder og teknisk designer, Jammerbugt Kommune

Det er over 200 år siden, at der blev gennemført en landsdækkende jordreform. Reformen skabte grundlaget for vores produktive, effektive og innovative fødevareerhverv.

Skal Danmark fastholde og udvikle vores fødevareerhverv for fremtiden og samtidig skabe plads til øvrige samfundsbehov, er der imidlertid hårdt brug for en ny jordreform.

Hvorfor en ny jordreform?

Gennem en hæsblæsende strukturudvikling er landbrugsejendomme blevet udvidet og sammenlagt på en måde, som ikke fremmer, at jord og arbejdskraft udnyttes rationelt.

FAKTA

Naturen er blevet opdyrket eller opsplittet i små områder, der ikke kan sikre vores mest sjældne og værdifulde bestande af vilde dyr og planter.

De unge flytter væk fra landdistrikterne, og den tilbageværende landbefolkning reduceres og bliver ældre. Ny vedvarende energiproduktion kræver større arealer.

Vi ønsker også bevaring af vores kulturmiljøer, flere skove til beskyttelse af grundvandet, attraktive bosætningsmuligheder og muligheder for oplevelser og rekreation.

Det er mange hensyn at tage, og sammen med klimaforandringer sætter det vores arealer og jordens naturlige ressourcer under voldsomt pres.

Vi mangler en overordnet plan, en ny jordreform, der sætter rammerne for samarbejde og implementering på tværs af interesser og faggrænser, så kabalen om anvendelsen af Danmarks begrænsede areal går op.

Ønsker og ideer til løsninger ligger klar

Vi står derfor foran en række valg, der er afgørende for, hvordan vi bringer de danske landskaber ind i fremtiden.

Hvis alle vedtagne planer og mål for arealanvendelsen skulle udmøntes hver for sig, ville de tilsammen fylde 130-140 procent af Danmarks areal.

Det er en af konklusionerne fra Teknologirådets projekt "Prioritering af fremtidens arealanvendelse i Danmark".

Projektet producerede lokalt forankrede helhedsløsninger gennem en proces, hvor

borgere, interessenter og politikere blev inddraget i en samskabende dialogproces.

Projektet indeholder blandt andet anbefalinger til, hvordan flere interesser kan tilgodeses på det samme areal. Et vigtigt redskab i realiseringen af den multifunktionelle arealanvendelse er jordfordeling.

Værktøjer, der sikrer multifunktionel arealanvendelse

Halvdelen af alle danske landmænd er over 60 år, og mange ønsker at sælge deres bedrifter. Landbruget står over for et generationsskifte af rang.

Det er en udfordring, men det kan blive et vindue til at understøtte erhvervelse og anvendelse af mange tusind hektar på en ny måde, som vil gavne både de enkelte landmænd og hele samfundet.

Her kan jordfordelingsredskabet bidrage til at gøre de enkelte bedrifter mere attraktive gennem en bedre arrondering og fordele arealerne mere hensigtsmæssigt.

Aftaler om jordfordeling kan skabe mere sammenhængende landbrugsbedrifter med færre miljø- og trafikproblemer.

Det vil give landbruget større investeringssikkerhed og samtidig åbne op for, at man kan udlægge jord til mere sammenhængende naturarealer og til lokale udviklingsprojekter.

For den enkelte lodsejer kan det være uoverskueligt at igangsætte en jordfordelingsproces, som ofte vil omfatte adskillige lodsejere og et stort antal hektar landbrugsjord, langvarige forhandlinger og betydeligt papirarbejde.

Staten kan finansiere honorar til en landinspektør, landbrugskonsulent eller offentlige ekspert, som kan styre jordfordelingsprocessen.

Kommunernes vigtigste rolle vil være at samle, involvere og lede lokale kræfter og mobilisere lodsejere og øvrige lokale aktører i løsninger, som opnår accept og ejerskab hos lokalbefolkningen og går på tværs af isolerede sektortilgange.

Dialog er nøglen til lokalt samarbejde og fælles forståelse

Der er inspiration at hente både fra danske og udenlandske eksperimenter med nye tilgange til planlægning.

I Jammerbugt er der lavet en landskabskarakterkortlægning, hvor kommunen blev inddelt i 17 karakterområder med hver deres særlige udtryk og indhold.

Kortlægningen af hele kommunen er foretaget som en tværfaglig øvelse – med involvering af politikere, borgere og forskere.

Landskabskarakter-kortlægningen er dermed et stærkt grundlag for, at borgerne, embedsværket og politikerne sætter hinanden stævne og arbejder med robuste fælles løsninger om lokal arealanvendelse.

11 parter fra landbrug, skovbrug, friluftsliv, grønne organisationer og KL, der er samlet i Collective Impact – Det åbne land som dobbelt ressource, afprøver en ny og multifunktionel tilgang til jordfordeling i tre pilotkommuner (Skive, Ringkøbing-Skjern og Jammerbugt).

Samfundsgevinsterne bliver dokumenteret af forskere inden for både driftsøkonomi, naturkvalitet, vandmiljø, rekreative muligheder og landdistriktsudvikling.

De foreløbige resultater tyder på, at der vil være gevinster at hente for såvel den enkelte landmand som for samfundet generelt.

Inspiration til lokalt samarbejde kan også hentes fra Holland, hvor der er udviklet lokale planlægnings- og implementeringsprocesser – kaldet lokale rekonstruktionsplaner.

Her udarbejder en lokal rekonstruktionskommission (som består af både offentlige, erhvervs-, grønne- og lodsejerinteresser med flere) en fysisk helhedsplan for den fremtidige multifunktionelle arealanvendelse og beslutter en økonomisk handlingsplan.

Vi skal i gang med en reform sammen

Vi er mange, som gerne vil dele resultater og erfaringerne med politikere, og give bud på fremtidssikrede løsninger for anvendelsen af vores arealer, som vil skabe tryghed og ejerskab til forandringerne hos lodsejere og andre interessenter.

Vi har hårdt brug for en ny jordreform i Danmark. En reform, som bliver til i samarbejde mellem stat, regioner og kommuner, og hvor borgere, embedsværk og fageksperter arbejder sammen om at finde de bedste lokale løsninger for alle involverede.

En sådan tilgang vil være til gavn både for naturen, landbruget og udvikling i mindre lokalsamfund.

Vi mangler en overordnet plan med støtte til dem, der skal koordinere en landsdækkende planlægningsindsats, som ikke kun planlægger, men også følger op med en lokal dialogbaseret plan og økonomiske virkemidler til implementering.

[Planlov »](#)

[Teknologirådet »](#)

[Collective Impact »](#)